

Besluit

Ons kenmerk : ACM/UIT/608100
Zaaknummer : ACM/23/185515
Datum : 24 november 2023

Tarievenbesluit Liander N.V. Gas 2024

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 81c, eerste lid, van de Gaswet

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Achtergrond en systematiek	5
2.1 Achtergrond	5
2.2 Systematiek	5
3. Procedure voor de totstandkoming van dit besluit	6
4. Totstandkoming van de tarieven	7
4.1 Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties	7
4.1.1 Toepassing van de wettelijke formule	7
4.1.2 Bijzondere investeringen en de verwerving van bestaande netten	8
4.1.3 Conclusie	8
4.2 Tariefcorrecties	8
4.2.1 Correctie voor lokale heffingen 2022	9
4.2.2 Nacalculatie netverliezen gas 2022	9
4.2.3 Voorschot netverliezen gas 2024	11
4.2.4 Nacalculatie risicovrije rente en de rente voor de kostenvoet vreemd vermogen	11
4.2.5 Nacalculatie invoeding	12
4.2.6 Nacalculatie verwijderingskosten gasaansluitingen zonder verzoek	13
4.2.7 Desinvesteringen gas en verwijderingskosten gasnetten	13
4.2.8 Conclusie	14
4.3 Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties	14
5. Beoordeling van het tarievenvoorstel	16
5.1 Beoordelingskader	16
5.2 Beoordeling van het voorstel	17
5.3 Conclusie	17
6. Dictum	18
Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2024	19
Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2024	20
Bijlage 3 – Relevante wettelijke bepalingen	21

1. Inleiding

1. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) stelt met dit besluit de tarieven vast die Liander N.V. (hierna: Liander) met ingang van 1 januari 2024 ten hoogste in rekening mag brengen voor het uitvoeren van haar wettelijke taken. Dit zijn onder meer het transport van gas, het verrichten van de transport ondersteunende diensten en het verzorgen van een aansluiting.
2. In het tarievenbesluit Liander gas 2022 heeft de ACM gewezen op de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: HvJ EU) van 2 september 2021¹ over de onafhankelijkheid die een nationale regulerende instantie (hierna: NRI), zoals de ACM, op basis van de Europese Gasrichtlijn moet hebben bij de vaststelling van de aansluit- en transporttarieven. Uit deze uitspraak volgt dat de wetgever niet mag voorschrijven hoe een NRI invulling geeft aan deze bevoegdheid. Dit is aan de NRI zelf.² De ACM is bij de vaststelling van de tarieven in het tarievenbesluit Liander gas 2022, 2023 en 2024 inhoudelijk niet afgeweken van de bestaande regelgeving en de reguleringsmethode die zij eerder heeft ontwikkeld en vastgelegd in het methodebesluit en het x-factorbesluit.
3. Daarnaast heeft het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb) op 4 juli 2023 het methodebesluit regionale netbeheerders gas 2022-2026 vernietigd en daarbij bepaald dat de ACM een nieuw methodebesluit moet nemen met inachtneming van de uitspraak van het CBb. Het CBb heeft hiervoor een termijn gesteld van zes maanden.³ Deze termijn is ten tijde van het nemen van het tarievenbesluit 2024 nog niet geëindigd en de ACM heeft nog geen nieuw methodebesluit genomen. Daarom stelt de ACM de toegestane inkomsten voor de regionale netbeheerders gas in 2024 vooralsnog vast op basis van het vernietigde methodebesluit en de op basis daarvan vastgestelde doelmatigheidskorting. Na het nemen van het herstellmethodebesluit zal de ACM voor de jaren 2022, 2023 en 2024 het verschil tussen de inkomsten op basis van het herstellmethodebesluit en de inkomsten op basis van het vernietigde methodebesluit berekenen. De ACM calculeert deze inkomstenverschillen in principe zoveel mogelijk in één keer in het eerstvolgende tarievenbesluit (in dit geval 2025) na, op grond van artikel 81c, vijfde lid, van de Gaswet.
4. Net als in 2023, kenmerken de tarieven voor 2024 zich door de doorwerking van de hoge energieprijzen in 2022 en 2023. De uitzonderlijke stijging van de energieprijzen was niet te voorzien bij het vaststellen van de schattingen in het methodebesluit regionale netbeheerders gas 2022-2026. Gezien de extreme marktomstandigheden en het effect van deze marktomstandigheden op de financiële posities van de regionale netbeheerders heeft de ACM besloten om in de tarieven 2024 een voorschot op de oplopende kosten voor de inkoop van netverliezen in 2024 op te nemen. In paragraaf 4.2 wordt deze keuze nader toegelicht.
5. In het tarievenbesluit 2024 worden enkel de efficiënte kosten voor het verwijderen van gasaansluitingen *zonder verzoek* van klein- of grootverbruikers, dus op initiatief van de regionale gasnetbeheerder, vergoed. De kosten voor het verwijderen van gasaansluitingen *op verzoek* van kleinverbruikers worden niet langer vergoed. Het besluit van de ACM van 25 februari 2021 tot een wijziging van de Tarieencode gas dat zag op het vergoeden van de kosten voor het verwijderen van gasaansluitingen op verzoek van kleinverbruikers,⁴ is op 20 juni 2023 door het CBb vernietigd.⁵
6. In dit besluit licht de ACM eerst de achtergrond en systematiek van de tariefregulering toe (hoofdstuk 2), gevolgd door een beschrijving van de procedure voor de totstandkoming van dit besluit (hoofdstuk 3) en de totstandkoming van de tarieven (hoofdstuk 4). Vervolgens beoordeelt de ACM het tarievenvoorstel van de regionale netbeheerders (hoofdstuk 5). Daarna stelt de ACM de tarieven vast in het dictum (hoofdstuk 6).

¹ HvJ EU 2 september 2021, ECLI:EU:C: 2021:662.

² Zie: 'Uitspraak Europees hof heeft gevolgen voor energietaken van de ACM', gepubliceerd op 29 november 2021, acm.nl.

³ CBb 4 juli 2023, ECLI:NL:CBB:2023:320.

⁴ Besluit van de ACM van 25 februari 2021, met kenmerk ACM/UIT/548570 en zaaknummer ACM/19/036066, Stcrt. 2021, nr. 10151.

⁵ CBb 20 juni 2023, ECLI:NL:CBB:2023:297.

Dit besluit bevat daarnaast drie bijlagen. Bijlage 1 betreft de rekenmodule waarmee de toegestane inkomsten voor het jaar 2024 worden berekend. In bijlage 2 zijn de tarieven voor het jaar 2024 opgenomen. Beide bijlagen zijn Excelbestanden die de ACM publiceert op www.acm.nl. Bijlage 3 bevat de relevante wettelijke bepalingen. De bijlagen bij dit besluit vormen een integraal onderdeel van dit besluit.

2. Achtergrond en systematiek

2.1 Achtergrond

7. Gas wordt getransporteerd via gasnetten. De regionale netbeheerder voert zijn wettelijke taken, zoals beschreven in artikel 10 van de Gaswet, uit voor het door hem beheerde net. Het gaat onder meer om het verzorgen van het transport van gas en de aan dat transport ondersteunende diensten, alsmede het verzorgen van een aansluiting. Liander voert deze taken uit op een regionaal gasnet. Deze regionale netbeheerder heeft een wettelijk monopolie. Om ervoor te zorgen dat de afnemer niet teveel betaalt, stelt de ACM de tarieven vast die Liander ten hoogste in rekening mag brengen voor de hierboven genoemde wettelijke taken (hierna gezamenlijk: de aansluit- en transporttarieven). Met dit besluit stelt de ACM de aansluit- en transporttarieven vast voor Liander voor het jaar 2024.

2.2 Systematiek

8. De aansluit- en transporttarieven komen als volgt tot stand. Allereerst stelt de ACM de methode van regulering voor de regionale netbeheerders vast in een methodebesluit. De ACM heeft de methode van regulering voor de periode 2022-2026 voor de regionale netbeheerders gas vastgesteld in het besluit van 16 september 2021.⁶ Dit methodebesluit is van toepassing op dit tarievenbesluit. Met de methode van regulering beoogt de ACM de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de doelmatige kwaliteit van de uitvoering van deze taken te bevorderen (artikel 81, eerste lid, van de Gaswet). De ACM stelt de verwachte efficiënte kosten inclusief een redelijk rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is vast. Daarbij is het van belang dat een regionale netbeheerder voldoende ruimte heeft om te investeren in (i) doelmatige transportkwaliteit, (ii) voorzieningszekerheid en (iii) duurzaamheid.⁷
9. Op basis van het methodebesluit worden de x-factor, q-factor en rekenvolumina vastgesteld. Dit gebeurt voor iedere regionale netbeheerder afzonderlijk. Voor Liander zijn de x-factor, q-factor en rekenvolumina voor de reguleringsperiode 2022-2026 vastgesteld bij herstelbesluit van 28 september 2021 (hierna: het x-factorbesluit).⁸
10. Om de tarieven vast te stellen, berekent de ACM eerst de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties. Deze worden berekend met de formule uit artikel 81b, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet en de relevante toevoegingen als bedoeld in artikel 81b, eerste lid, van de Gaswet. Vervolgens bepaalt de ACM welke tariefcorrecties hierop moeten worden aangebracht om zo tot de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties te komen.
11. De totale inkomsten inclusief tariefcorrecties zijn de inkomsten die de regionale netbeheerder maximaal met de transport- en aansluittarieven mag verdienen. De regionale netbeheerder moet op grond van artikel 81b, eerste lid, van de Gaswet, een voorstel voor deze tarieven indienen. De ACM beoordeelt dit tarievenvoorstel en stelt vervolgens de tarieven vast.
12. Voor een uitgebreide toelichting van de systematiek en de samenhang tussen de bovengenoemde besluiten verwijst de ACM naar hoofdstuk 3 van het methodebesluit.

⁶ Besluit van 16 september 2021, met kenmerk ACM/UIT/556542 en zaaknummer ACM/19/035350. Voorgenoemd methodebesluit is op 4 juli 2023 door het CBb vernietigd (zie: CBb 4 juli 2023, ECLI:NL:CBB:2023:320). In afwachting van een nieuw te nemen methodebesluit, hanteert de ACM de uitgangspunten van het vernietigde methodebesluit en de op basis daarvan vastgestelde doelmatigheidskorting.

⁷ Besluit van 16 september 2021, met kenmerk ACM/UIT/556542 en zaaknummer ACM/19/035350, randnummer 33.

⁸ Besluit van 28 september 2021, met kenmerk ACM/UIT/561549 en zaaknummer ACM/21/053170. Het eerste x-factorbesluit is vastgesteld op 16 september 2021.

3. Procedure voor de totstandkoming van dit besluit

13. De regionale netbeheerder dient vóór 1 oktober een tarievenvoorstel aan de ACM te sturen, conform artikel 81b, eerste lid, van de Gaswet.
14. Veel van de gegevens die de ACM gebruikt voor het berekenen van de (correcties op de) inkomsten van Liander komen uit de reguleringsdata die Liander jaarlijks aan de ACM verstrekt. De ACM heeft de reguleringsdata van het jaar 2022 ontvangen op 25 juli 2023. Voor het vaststellen van dit besluit is de ACM onder meer van deze gegevens uitgegaan.
15. De ACM heeft op 24 mei 2023 en 30 augustus 2023 informele bijeenkomsten met alle regionale netbeheerders georganiseerd. Tijdens de bijeenkomsten zijn de berekening van de totale inkomsten en de correcties voor het jaar 2024 besproken. Ook is besproken hoe deze inkomsten en correcties verdeeld worden over de transport- en aansluittarieven.
16. Op 2 juni 2023 heeft de ACM de conceptberekeningen voor specifieke nacalculaties aan de regionale netbeheerders toegezonden. De ACM heeft alle regionale netbeheerders in de gelegenheid gesteld om tot en met 30 juni 2023 te reageren op de conceptberekeningen voor deze specifieke nacalculaties.
17. De ACM heeft op 12 juli 2023 een concept rekenmodule met de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties aan de regionale netbeheerders toegestuurd. Deze module is een Excelbestand waarin voor iedere regionale netbeheerder de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties worden berekend. De ACM heeft alle regionale netbeheerders in de gelegenheid gesteld om tot en met 23 augustus 2023 te reageren op de concept rekenmodule.
18. Op 15 september 2023 heeft de ACM de definitieve rekenmodule aan de regionale netbeheerders gestuurd. Op dezelfde datum heeft de ACM een tarievenmodule aan Liander gestuurd ten behoeve van het indienen van het tarievenvoorstel. De tarievenmodule is een Excelbestand waarin de regionale netbeheerder de voorgestelde tarieven kan invullen. De ACM heeft Liander verzocht de tarievenmodule in te vullen conform de invulinstructie.
19. Op 29 september heeft de ACM het tarievenvoorstel van Liander ontvangen. De ACM heeft het tarievenvoorstel op 6 oktober 2023 gepubliceerd op haar website (www.acm.nl), waarbij bedrijfsvertrouwelijke gegevens onleesbaar zijn gemaakt.
20. De ACM heeft belanghebbenden in de periode van 6 tot en met 20 oktober 2023 in de gelegenheid gesteld een reactie te geven, ten behoeve van de vaststelling van de tarieven. De ACM heeft daarop geen reacties ontvangen.
21. Het tarievenvoorstel van 29 september 2023 voldoet aan de hieraan gestelde vereisten.

4. Totstandkoming van de tarieven

22. De tarieven die de ACM vaststelt komen tot stand in vier stappen. De eerste stap betreft de berekening van de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.1). De tweede stap omvat de berekening van de hoogte van de tariefcorrecties (paragraaf 4.2). De derde stap betreft de vaststelling van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.3). Ten slotte volgt de beoordeling van de tarievenvoorstellen (hoofdstuk 5). Een cijfermatige uitwerking van de berekening van de totale inkomsten inclusief correcties staat in bijlage 1 van dit besluit. De tarieven zijn te vinden in bijlage 2 van dit besluit.

4.1 Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties

23. De totale inkomsten exclusief correcties van Liander voor 2023 zijn het startpunt voor de berekening van de inkomsten exclusief correcties voor 2024. Deze inkomsten exclusief tariefcorrecties bestaan uit:
- de toepassing van de wettelijke formule (artikel 81b, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet);
 - de doelmatige kosten en investeringen (artikel 81b, eerste lid, onderdeel e, van de Gaswet);
 - de doelmatige kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen (artikel 81b, eerste lid, onderdeel f, van de Gaswet).

4.1.1 Toepassing van de wettelijke formule

24. De wettelijke formule in artikel 81b, eerste lid onderdeel d, van de Gaswet luidt als volgt:

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1}$$

waarbij

- TI_t de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 81a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
- TI_{t-1} de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar $t-1$ en het op basis van artikel 81a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
- cpi de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;
- x de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;
- q de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

25. De ACM berekent de totale inkomsten van het voorafgaande jaar in bijlage 1 van dit besluit. Voor de toepassing van de wettelijke formule gaat de ACM uit van de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties voor het jaar 2023. Uit de berekening volgt dat deze totale inkomsten in 2023 EUR 435.056.595 bedragen. Dit is TI_{t-1} zoals bedoeld in randnummer 24.
26. De ACM baseert zich op de meest recente gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS) voor de bepaling van de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex die de ACM hanteert voor het jaar 2024 bedraagt

3%.

27. De ACM heeft de x-factor en de q-factor voor de periode 2022-2026 vastgesteld in het x-factorbesluit. De x-factor voor Liander is vastgesteld op 2,06 per jaar. De q-factor is vastgesteld op nihil. Uit toepassing van de wettelijke formule volgt dat de totale inkomsten 2024 EUR 439.146.127 bedragen. Dit is TI_t zoals bedoeld in randnummer 24.

4.1.2 Bijzondere investeringen en de verwerving van bestaande netten

28. De ACM heeft Liander verzocht de gemaakte doelmatige kosten voor bijzondere investeringen (artikel 81b, eerste lid, onderdeel e, van de Gaswet) en de gemaakte doelmatige kosten voor de verwerving van een bestaand net (artikel 81b, eerste lid, onderdeel g, van de Gaswet) op te geven. Liander heeft hiervan geen opgave gedaan.

4.1.3 Conclusie

29. Uit de toepassing van de wettelijke formule volgt daarmee dat de totale inkomsten voor Liander exclusief tariefcorrecties EUR 439.146.127 bedragen voor het jaar 2024.

4.2 Tariefcorrecties

30. De ACM kan de tarieven die in het jaar 2024 zullen gelden corrigeren (artikel 81c, tweede lid, van de Gaswet). Dit doet de ACM door de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties te berekenen. Hiertoe berekent de ACM in deze paragraaf de som van de tariefcorrecties. Deze som voegt de ACM toe aan de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties.
31. De volgende correcties zijn voor dit tarievenbesluit van belang:
- Correctie voor lokale heffingen 2022;
 - Nacalculatie netverliezen gas 2022;
 - Voorschot netverliezen gas 2024;
 - Nacalculatie risicovrije rente en de rente voor de kostenvoet vreemd vermogen;
 - Nacalculatie invoeding;
 - Nacalculatie verwijderingskosten gasaansluitingen zonder verzoek;
 - Desinvesteringen gas en verwijderingskosten gasnetten;
32. De ACM zal met tariefcorrecties kosten of opbrengsten uit 2024 of uit eerdere jaren vergoeden in de tarieven van het jaar 2024.
33. Als de ACM inkomsten in het jaar t corrigeert voor kosten of opbrengsten uit eerdere jaren, dan houdt de ACM daarbij rekening met de financieringslasten of -baten als gevolg van dit tijdsverschil door middel van toepassing van een heffingsrente. Vanaf het tarievenbesluit 2022 hanteert de ACM de wettelijke rente voor niet-handelstransacties⁹ (hierna: wettelijke rente) als heffingsrente.
34. Het uitgangspunt bij het toepassen van de wettelijke rente is dat over het totale bedrag rente wordt berekend vanaf 1 juli van het jaar waarop het tekort of overschot betrekking heeft tot 1 juli 2024. Bij het vaststellen van het tarievenbesluit 2024 is de wettelijke rente voor de eerste helft van het jaar 2024 nog niet bekend. De ACM maakt daarom een schatting van deze wettelijke rente. In voorgaande tarievenbesluiten heeft de ACM de laatst bekende waarde van de wettelijke rente als schatting gehanteerd. Vanwege de toegenomen volatiliteit van de wettelijke rente schat de ACM deze parameter vanaf de tarieven 2024 op

⁹ Hierbij doelt de ACM op de wettelijke rente, bedoeld in artikel 119 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

een andere manier.¹⁰

35. Voor de alternatieve schattingsmethode volgt de ACM de berekeningswijze die de Minister voor Rechtsbescherming aanhoudt bij vaststelling van de wettelijke rente.¹¹ Deze berekeningswijze gaat voor de wettelijke rente in het eerste half jaar van jaar t uit van de basisherfinancieringsrente van de ECB (hierna: ECB rente) geldend eind oktober in jaar t-1. Deze rentevoet wordt vermeerderd met 2,25 procentpunt en afgerond naar hele procenten om tot de wettelijke rente te komen. Ten tijde van het versturen van het informatieverzoek voor het tarievenbesluit 2024 is de ECB rentestand van eind oktober 2023 nog niet bekend. De ACM gaat daarom uit van de meest recente rentestand met peildatum 31 augustus 2023. De stand van de ECB rente op 31 augustus 2023 is 4,25%. Op basis van de berekeningswijze van de wettelijke rente schat de ACM de wettelijke rente voor het eerste half jaar van 2024 op 7%.
36. In de berekening voor de totale inkomsten gas 2024 zijn de nacalculaties in principe naar rato verdeeld over de richtbedragen van de transport- en aansluitdienst. Bepaalde nacalculaties worden echter specifiek aan de tariefruimte van één van de diensten toebedeeld. De toewijzing wordt per nacalculatie beschreven in de volgende paragrafen.

4.2.1 Correctie voor lokale heffingen 2022

37. De lokale heffingen betreffen een zogenaamd Objectieverbaar Regionaal Verschil (ORV). In het gewijzigd methodebesluit voor de regionale netbeheerders gas voor de reguleringsperiode 2017-2021 heeft de ACM aangegeven dat zij verschillen tussen schattingen en realisaties van de kosten voor lokale heffingen zal gaan nacalculeren.¹² Per 1 januari 2022 mogen gemeenten geen lokale heffingen meer in rekening brengen bij regionale netbeheerders.¹³ Er vinden nog wel naheffingen plaats die op jaren vóór 2022 zien. De ACM beschikt over de feitelijke kostengegevens van het jaar 2022. Omdat er geen schatting is opgenomen voor de lokale heffingen in het methodebesluit 2022 – 2026 worden deze werkelijke kosten nagecalculeerd. Na toepassing van de wettelijke rente telt de ACM het bedrag op bij de totale inkomsten voor het jaar 2024.
38. Voor Liander resulteert dit in een correctie van EUR 210.378, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.

4.2.2 Nacalculatie netverliezen gas 2022

39. In 2022 zijn de gasprijzen sterk toegenomen. Door deze hoge gasprijzen is het voor de regionale netbeheerders duurder geworden om gas voor netverliezen in te kopen.¹⁴ In het methodebesluit regionaal netbeheer gas 2022-2026 is bij het vaststellen van de totale toegestane inkomsten van de sector rekening gehouden met een significant lager kostenniveau voor netverliezen dan de daadwerkelijke kosten. Als gevolg daarvan worden de kosten voor het inkopen van netverliezen gas in 2022 niet volledig gedekt via de totale inkomsten.
40. De ACM heeft de bevoegdheid om de tarieven te corrigeren, als de geschatte kosten in het methodebesluit regionale netbeheerders gas 2022-2026 afwijken van de daadwerkelijke kosten die de regionale

¹⁰ Van januari 2015 tot en met december 2022 stond de wettelijke rente op 2%. In 2023 was de wettelijke rente volatieler. In het eerste half jaar van 2023 staat de wettelijke rente op 4%. In het tweede half jaar van 2023 staat de wettelijke rente op 6%.

¹¹ Zie ook de nota van toelichting bij het meest recente wijzigingsbesluit van de wettelijke rente. Besluit van 29 juni 2023, *Stb.* 2023, 235, gepubliceerd op 30 juni 2023.

¹² Besluit van de ACM van 24 januari 2019, met kenmerk ACM/UIT/505470 en zaaknummer ACM/18/033726.

¹³ Sinds 1 juli 2017 mogen gemeenten geen precariobelasting meer heffen over netwerken die nutsbedrijven in, op of boven gemeentegrond exploiteren. Een uitzondering geldt voor gemeenten die op 10 februari 2016 in hun belastingverordening een tarief hadden voor nutsnetwerken. Deze gemeenten mogen uiterlijk tot 1 januari 2022 nog precariobelasting heffen naar maximaal het tarief dat op 10 februari 2016 gold. Wet van 22 maart 2017, *Stb.* 2017, 157, uitgegeven op 12 april 2017.

¹⁴ Regionale netbeheerders zijn verplicht om netverliezen in te kopen op grond van artikel 10, derde lid, onderdeel e, van de Gaswet.

netbeheerders in 2022 maken.¹⁵ De ACM dient op basis van jurisprudentie wel prudent om te gaan met het inzetten van deze nacalculatiebevoegdheid.¹⁶

41. In het methodebesluit voor de regionale netbeheerders gas 2022-2026 is geen voornemen opgenomen tot nacalculatie voor de inkoopkosten van netverliezen uit 2022. Gezien de extreme marktomstandigheden en het effect van deze marktomstandigheden op de financiële posities van de regionale netbeheerders heeft de ACM echter besloten over te gaan tot nacalculatie van deze kosten.¹⁷ Deze kosten worden verwerkt in de tarieven voor 2024.
42. De ACM heeft bij de invulling van de nacalculatie de keuze om wel of niet te kijken naar onderlinge kostenefficiëntie tussen regionale netbeheerders. Het niet betrekken van onderlinge efficiëntie houdt in dat de werkelijke kosten per individuele regionale netbeheerder worden nagecalculeerd. Het wel betrekken van onderlinge efficiëntie betekent dat per individuele regionale netbeheerder de sectorgemiddelde kosten worden nagecalculeerd.
43. Gelet op de extreme, onverwachte marktomstandigheden als gevolg van de energiecrisis is de ACM van mening dat het niet redelijk is om de invulling van de nacalculatie van de inkoopkosten van netverliezen volledig op basis van onderlinge efficiëntieverschillen te baseren, maar dat het ook niet redelijk is om dit helemaal buiten beschouwing te laten. De ACM concludeert namelijk dat regionale netbeheerders wel enige invloed hebben gehad op de inkoopkosten van netverliezen 2022. De regionale netbeheerders hebben invloed op de kosten uit kunnen oefenen door de volumes netverliezen te verminderen en door de inkoopprijs te controleren met de gekozen inkoopstrategie. Anderzijds zijn de stijgingen van de inkooprijzen in 2022 voor het grootste deel gevolg het van de energiecrisis. De ACM concludeert daarmee dat de kosten voor netverliezen in 2022 voor het grootste deel niet binnen de invloed van de regionale netbeheerders valt. Dit pleit ervoor dat onderlinge efficiëntieverschillen voor het grootste gedeelte van de nacalculatie niet worden meegenomen.
44. Op basis van bovenstaande overwegingen, acht de ACM een verdeling van de nacalculatie voor netverliezen van 25% op basis van onderlinge efficiëntieverschillen en de resterende 75% van de nacalculatie op werkelijke kosten evenredig. De exacte berekeningsmethode van de nacalculatie volgt hieronder.
45. Als eerste wordt berekend welke kosten voor netverliezen in aanmerking komen voor nacalculatie. Dit zijn de kosten die regionale netbeheerders nog niet vergoed hebben gekregen via de methodebesluiten 2022-2026. Deze kosten worden per regionale netbeheerder als volgt berekend:
 - a. Eerst wordt het gemiddelde van de sectorkosten minus de sectoropbrengsten over de peiljaren (2018-2020) genomen en naar het prijspeil en efficiëntieniveau van 2021 gebracht. Dit staat gelijk aan de sectorvergoeding voor netverliezen in de begininkomsten 2021;
 - b. Deze sectorvergoeding wordt op basis van de samengestelde output verdeeld over de regionale netbeheerders om tot de individuele vergoeding voor netverliezen in de begininkomsten 2021 te komen;
 - c. Deze individuele vergoeding per regionale netbeheerder wordt via de wettelijke formule naar prijspeil en efficiëntieniveau 2022 gebracht. Dit staat gelijk aan de vergoeding die de regionale netbeheerder al heeft ontvangen ter dekking van de kosten voor netverliezen in 2022;
 - d. Per regionale netbeheerder staan de ongedekte kosten voor netverliezen gelijk aan het verschil tussen deze bestaande vergoeding en de werkelijke kosten voor netverliezen in 2022, gecorrigeerd voor eventuele opbrengsten voor netverliezen. Dit zijn de kosten die in aanmerking komen voor nacalculatie.

¹⁵ Op basis van artikel 81c, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de Gaswet.

¹⁶ Zie ook: het Methodebesluit transporttaken TenneT 2017-2021, randnummer 300 e.v. Het Methodebesluit netbeheerder van het net op zee TenneT 2017-2021, randnummer 203 e.v. Het Methodebesluit GTS 2017-2021, randnummer 283 e.v. CBB 24 juli 2018, ECLI:NL:CBB:2018:347, ov. 7.5.1.

¹⁷ Zie: 'ACM houdt bij vaststelling tarieven 2023 rekening met hogere kosten voor netverliezen als gevolg van hoge energieprijzen', gepubliceerd op 29 juli 2022, acm.nl.

46. De nacalculatie wordt voor 75% berekend op basis van werkelijke kosten. Het nacalculatiebedrag dat hieruit volgt staat per regionale netbeheerder gelijk aan zijn ongedekte kosten vermenigvuldigd met 75%.
47. De nacalculatie wordt voor 25% berekend op basis van de sectorgemiddelde kosten. De sectorgemiddelde kosten staan gelijk aan de ongedekte sectorkosten gedeeld door de samengestelde output van de sector. Per regionale netbeheerder worden deze sectorgemiddelde kosten vermenigvuldigd met zijn samengestelde output. Het bedrag dat hieruit volgt wordt met 25% vermenigvuldigd om tot het nacalculatiedeel op basis van sectorgemiddelde te komen.
48. Het nacalculatiebedrag per regionale netbeheerder staat gelijk aan de som van het nacalculatiebedrag op basis van werkelijke kosten en het nacalculatiebedrag op basis van sectorgemiddelde kosten. Voor Liander resulteert dit in een nacalculatie van EUR 48.831.534, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.

4.2.3 Voorschot netverliezen gas 2024

49. De ACM besluit ook om een deel van de verwachte ongedekte kosten voor netverliezen in het jaar 2024 al in de tarieven voor 2024 te verwerken. Dit doet de ACM via een voorschot op deze nacalculatie.
50. De ACM motiveert deze keuze als volgt. Gegeven de uitzonderlijke situatie kan niet van de regionale netbeheerders worden verwacht dat zij de hoge kosten die niet gedekt worden via de door de ACM vastgestelde vergoeding voor de inkoop van netverliezen volledig voorfinancieren. Als door de ACM in de huidige situatie geen maatregelen worden genomen is de ACM van oordeel dat deze uitzonderlijke situatie de financiële posities van de regionale netbeheerders kan aantasten. Dat kan ertoe leiden dat de regionale netbeheerders bemoeilijkt worden om de benodigde investeringen te doen. Dit is onwenselijk mede gezien de opgave waar de regionale netbeheerders voor staan met betrekking tot de energietransitie. Daarnaast heeft een voorschot op de nacalculatie van de kosten voor de inkoop van netverliezen ook een balancerend effect op de energierekening van afnemers aangezien het voorschot de oplopende kosten voor de inkoop van netverliezen over meerdere jaren verspreid.
51. De ACM stelt het voorschot op de nacalculatie voor netverliezen gas in 2024 per regionale netbeheerder vast op basis van de kosten die de betreffende regionale netbeheerder verwacht te maken in 2024. Het voorschotbedrag voor netverliezen in 2024 staat gelijk aan 50% van het verschil tussen de kostenschatting van Liander en de bestaande vergoeding voor netverliezen in de totale inkomsten voor 2024.
52. Voor Liander resulteert dit in een nacalculatie van EUR 9.209.112. Hierbij wordt er rekening gehouden met het feit dat de kosten die in de tarieven voor het jaar 2024 zijn vergoed niet opnieuw worden vergoed bij het vaststellen van de definitieve nacalculatie in het jaar 2026. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.

4.2.4 Nacalculatie risicovrije rente en de rente voor de kostenvoet vreemd vermogen

53. In de reguleringsperiode 2022 – 2026 calculeert de ACM de risicovrije rente en de rentevoet voor vreemd vermogen in de *Weighted Average Cost of Capital* (hierna: WACC) na.¹⁸ De ACM acht de verschillen die kunnen ontstaan tussen de schatting en de realisatie te groot om deze rentes niet te corrigeren. Daarbij komt dat kleine verschillen in de rente al een grote impact kunnen hebben op de tarieven vanwege de omvang van de gestandaardiseerde activa waarde (hierna: GAW).
54. De ACM berekent de nacalculatie als volgt. Eerst berekent de ACM op basis van de nagecalculeerde risicovrije rente en de nagecalculeerde rente voor de kostenvoet vreemd vermogen de WACC opnieuw (hierna: de herrekende WACC). Daarna wordt jaarlijks op sectorniveau het absolute verschil berekent

¹⁸ Zie: Methodebesluit regionale netbeheerders gas 2022-2026, randnummers 390-396.

tussen de geschatte vermogenskosten en de vermogenskosten op basis van de herrekenende WACC voor het desbetreffende jaar. De ACM doet dit door rekening te houden met het lineaire verloop van de totale efficiënte kosten in het begin inkomstenjaar naar het eind inkomstenjaar (en dus niet met de WACC zoals deze is vastgesteld voor de tussenliggende jaren). Op deze manier ziet de correctie telkens op één jaar en is er geen sprake van een herverdeling van inkomsten over tijd.

55. Voor de totstandkoming van de herrekenende WACC neemt de ACM de sectorgemiddelde GAW 2018-2020 in efficiëntieniveau en prijspeil 2021 uit het x-factorbestand als uitgangspunt. De sectorgemiddelde GAW wordt eerst naar efficiëntieniveau en prijspeil 2022 gebracht. Vervolgens worden de vermogenskosten tweemaal berekend door deze GAW te vermenigvuldigen met 1) de WACC die is af te leiden uit de x-factorberekening, en 2) de herrekenende WACC. Het verschil tussen de twee vermogenskosten vormt het nacalculatiebedrag voor de sector. Dit bedrag wordt vervolgens op basis van de samengestelde output aan de individuele regionale netbeheerders toebedeeld.
56. Voor Liander resulteert dit voor activa in het transportdomein in een nacalculatie van EUR 26.589.652, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.
57. Voor Liander resulteert dit voor activa in het aansluitdomein in een nacalculatie van EUR 6.990.002, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de aansluitdienst toegekend.

4.2.5 Nacalculatie invoeding

58. De ACM heeft in het methodebesluit regionale netbeheerders gas 2022 – 2026 aangekondigd dat de volumes voor invoeding voor gas nagecalculeerd zullen worden in het tarievenbesluit 2024.¹⁹ De ACM doet dit omdat zij verwacht dat de invoedingsvolumes deze reguleringsperiode in verhouding sterker stijgen dan de afnamevolumes. Daardoor bestaat er een risico op onderdekking van de efficiënte kosten die de regionale netbeheerder maakt voor het faciliteren van invoeding.
59. De nacalculatie invoeding is als volgt ingericht.
 - a. De ACM berekent de verandering van invoedingssaldo's in 2022 ten opzichte van de rekenvolumes.
 - b. De ACM berekent vervolgens de 'rolling forward' wegingsfactoren voor invoeding, die in feite een invoedingstarief representeren. De 'rolling forward' wegingsfactoren worden berekend op het tabblad 'Wegingsfactoren' en zijn een actualisatie van de wegingsfactoren in het methodebesluit. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de tarieven en de volumes van 2022.²⁰ Het product van de verandering van invoedingssaldo's en de bijbehorende 'rolling forward' wegingsfactoren geeft het bruto nacalculatiebedrag.
 - c. In de reguleringsmethode zit echter al een vergoeding voor invoeding verwerkt in de afnametarieven.²¹ Als de afnamevolumes zijn gestegen (gedaald), hebben regionale netbeheerders dus ook een hogere (lagere) vergoeding voor invoeding gekregen dan in het methodebesluit is berekend. De ACM berekent de verandering van deze vergoeding als gevolg van een ontwikkeling in afnamevolumes.
 - d. Het uiteindelijke nacalculatiebedrag dat de regionale netbeheerder ontvangt, volgt door de bestaande vergoeding via ontwikkeling van afnamevolumes af te trekken van het bruto nacalculatiebedrag.

¹⁹ Zie: Methodebesluit regionale netbeheerders gas 2022-2026, randnummers 366-374.

²⁰ Zie: Methodebesluit regionale netbeheerders gas 2022-2026, randnummers 371-374.

²¹ Zie: Methodebesluit regionale netbeheerders gas 2022-2026, randnummer 372.

60. Voor Liander resulteert dit in een nacalculatie van EUR 91.341, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.

4.2.6 Nacalculatie verwijderingskosten gasaansluitingen zonder verzoek

61. In de tarieven 2024 worden de efficiënte kosten voor het verwijderen van gasaansluitingen zonder verzoek van klein- of grootverbruikers voor het jaar 2022 vergoed. Op 28 juli 2021 heeft de ACM geconstateerd dat het verwijderen van een gasaansluiting zonder verzoek omwille van de veiligheid, bij de algehele beheerstaak van de regionale gasnetbeheerders behoort.²² De verwijderingskosten voor gasaansluitingen zonder verzoek van klein- of grootverbruikers worden daardoor – net als alle andere kosten van het beheer van het gasnet – in het transporttarief verwerkt.
62. Alleen de kosten voor het verwijderen van gasaansluitingen zonder verzoek – op initiatief van de regionale gasnetbeheerder – worden nagecalculeerd. De kosten voor het verwijderen van gasaansluitingen op verzoek van klein- of grootverbruikers worden niet vergoed. Het CBb heeft op 20 juni 2023 het besluit van de ACM van 25 februari 2021 tot een wijziging van de Tarievenscode gas vernietigd.²³ Het besluit van de ACM zag op het vergoeden van de kosten voor het verwijderen van gasaansluitingen op verzoek van kleinverbruikers.²⁴ In het tarievenbesluit 2024 worden daarom niet langer de efficiënte kosten voor het verwijderen van gasaansluitingen op verzoek van kleinverbruikers vergoed. De verwijderingskosten voor gasaansluitingen op verzoek van kleinverbruikers die in het tarievenbesluit 2023 zijn vergoed, worden niet gecorrigeerd in het tarievenbesluit 2024.²⁵
63. De efficiënte kosten voor het verwijderen van gasaansluitingen zonder verzoek worden voor gasaansluitingen van kleinverbruikers en grootverbruikers afzonderlijk berekend door de sectorkosten voor deze verwijderingen te delen door het totaal aantal van deze verwijderingen op sectorniveau. De totale efficiënte verwijderingskosten per regionale netbeheerder worden vervolgens berekend door de efficiënte verwijderingskosten per aansluiting te vermenigvuldigen met het aantal verwijderde aansluitingen. Dit bedrag per regionale netbeheerder wordt tenslotte gecorrigeerd voor de vergoeding voor de verwijderingskosten zonder verzoek dat reeds is opgenomen in de toegestane inkomsten.
64. Voor Liander resulteert dit in een nacalculatie voor de in 2022 gemaakte verwijderingskosten gasaansluitingen zonder verzoek voor kleinverbruikers van 461.113, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.
65. Voor Liander resulteert dit in een nacalculatie voor de in 2022 gemaakte verwijderingskosten gasaansluitingen zonder verzoek voor grootverbruikers van 156.209, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.

4.2.7 Desinvesteringen gas en verwijderingskosten gasnetten

66. In de Tarievenbesluiten gas 2024 worden de werkelijke kosten van desinvesteringen als gevolg van de afnemende benuttingsgraad van het gasnet vergoed. Dit geldt voor investeringen in het transportdomein daterend van na 2004 en voor investeringen in het aansluitdomein daterend van na 2008. De ACM heeft in het methodebesluit opgenomen dat deze kosten op werkelijke basis worden nagecalculeerd omdat de ACM geen goede schatting kon maken van deze kosten op basis van het verleden.²⁶

²² Zie: 'ACM verwerkt kosten verwijderen onveilige gasaansluitingen in transporttarief', gepubliceerd op 28 juli 2021, acm.nl.

²³ CBb 20 juni 2023, ECLI:NL:CBB:2023:297.

²⁴ Besluit van de ACM van 25 februari 2021, met kenmerk ACM/UIT/548570 en zaaknummer ACM/19/036066, *Stcrt.* 2021, nr. 10151.

²⁵ Besluit van 21 november 2022, met kenmerk ACM/UIT/587080 en zaaknummer ACM/22/176492, randnummers 45 t/m 49.

²⁶ Zie: Methodebesluit regionale netbeheerders gas 2022-2026, randnummers 375 t/m 379.

67. Om de kosten na te calculeren breidt de ACM de individuele GAW bestanden van de regionale netbeheerders uit met desinvesteringen. Hierin worden de desinvesteringen die regionale netbeheerders opgeven in de Reguleringsdata opgenomen. Uit de GAW bestanden volgt de restwaarde in het jaar 2026 – het laatste jaar van de reguleringsperiode – van de gasactiva die in het jaar 2022 worden gedesinvesteerd. De ACM calculeert de restwaarde van de gedesinvesteerde gasactiva aan het einde van de reguleringsperiode na omdat de kapitaalkosten van deze desinvesteringen al zijn verwerkt in de vaststelling van de toegestane inkomsten voor de reguleringsperiode 2022 – 2026.
68. De totale restwaarde in 2026 van de gedesinvesteerde activa in 2022 wordt via de discontovoet naar 2022 verdisconteerd. Dit bedrag wordt vervolgens verrekend met eventuele opbrengsten uit desinvesteringen. Tot slot wordt de netto resterende activawaarde op basis van de wettelijke rente naar het juiste prijspeil voor de tarieven 2024 gebracht.
69. Naast desinvesteringen van gasactiva hebben regionale netbeheerders ook operationele kosten voor het verwijderen van gasnetten. Deze operationele kosten worden ook op werkelijke kosten nagecalculeerd indien er sprake is van verwijdering als gevolg van de afnemende benuttingsgraad van het gasnet. Deze kosten worden opgeteld bij de netto resterende activawaarde van de desinvesteringen in het transportdomein.
70. Voor Liander resulteert dit voor de desinvesteringen in het transportdomein en de verwijderingskosten van gasnetten in een nacalculatie van EUR 1.441.548, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.
71. Liander heeft voor het jaar 2022 geen opgave gedaan van desinvesteringen in het aansluitdomein.

4.2.8 Conclusie

72. Gelet op het bovenstaande komt de ACM op een totaal bedrag van EUR 93.980.890 aan correcties voor het jaar 2024 voor Liander.

4.3 Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties

73. In paragraaf 4.1.3 is uitgewerkt dat de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties EUR 439.146.127 bedragen voor het jaar 2024. In paragraaf 4.2.8 is berekend dat de tariefcorrecties EUR 93.980.890 bedragen voor het jaar 2024. Opgeteld vormen deze de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties, te weten EUR 533.127.016. Dit is het bedrag dat Liander in 2024 maximaal mag ontvangen. De onderstaande tabel bevat een samenvatting van de inkomsten en correcties. In bijlage 1 wordt de opbouw van deze inkomsten weergegeven.

Paragraaf	Omschrijving	Bedrag (EUR)
4.1.1	Toepassing van de wettelijke formule	439.146.127
4.1.2	Bijzondere investeringen en de verwerving van bestaande netten	0
4.1.3	Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties	439.146.127
4.2.1	Correctie voor lokale heffingen 2022	210.378
4.2.2	Nacalculatie netverliezen gas 2022	48.831.534
4.2.3	Voorschot netverliezen gas 2024	9.209.112
4.2.4	Nacalculatie risicovrije rente en de rente voor de kostenvoet vreemd vermogen (transportdienst)	26.589.652

4.2.4	Nacalculatie risicovrije rente en de rente voor de kostenvoet vreemd vermogen (aansluitdienst)	6.990.002
4.2.5	Nacalculatie invoeding	91.341
4.2.6	Nacalculatie verwijderingskosten gasaansluitingen zonder verzoek (kleinverbruikers)	461.113
4.2.6	Nacalculatie verwijderingskosten gasaansluitingen zonder verzoek (grootverbruikers)	156.209
4.2.7	Desinvesteringen gas (transportdienst) en verwijderingskosten gasnetten	1.441.548
4.2.8	Conclusie	93.980.890
4.3	Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties 2024	533.127.016

5. Beoordeling van het tarievenvoorstel

74. In deze paragraaf beschrijft de ACM het proces van de beoordeling van de tarievenvoorstellen van de regionale netbeheerders. De regionale netbeheerder is bij zijn tarievenvoorstel uitgegaan van de Gaswet en de Tarieencode gas. De ACM sluit daar in haar toetsing bij aan. Daartoe toetst de ACM het voorstel onder meer aan de Richtlijnen Controle Tarieven. Dit heeft de ACM medegedeeld bij het verzoek aan de regionale netbeheerders om een voorstel in te dienen. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de tarieven voor iedere regionale netbeheerder. De richtlijnen zijn terug te vinden in de op 6 oktober 2023 gepubliceerde tarievenvoorstellen.
75. Indien het voorstel voldoet aan de richtlijnen, stelt de ACM de tarieven vast conform het voorstel. Als het voorstel daar niet aan voldoet, zal de ACM de regionale netbeheerder verzoeken een gewijzigd voorstel in te dienen. Indien het definitieve voorstel nog steeds niet aan de richtlijnen voldoet, heeft de ACM de mogelijkheid om zelf de hoogte van de tarieven te bepalen en deze vast te stellen.

5.1 Beoordelingskader

76. De ACM beoordeelt of het voorstel van Liander:
- voldoet aan de eis dat de periodieke aansluitvergoeding (hierna: PAV) niet meer bedraagt dan 5% van de eenmalige aansluitvergoeding (hierna: EAV) behorend bij dezelfde aansluitcategorie;
 - de totale inkomsten behaald met de transportdienst, PAV en EAV niet meer dan één procent afwijken van de door de ACM gehanteerde richtbedragen voor deze domeinen;
 - niet meer dan 4% afwijkt van de door de ACM verwachte tariefmutatie.
77. Op basis van de efficiënte kosten bepaalt de ACM in de berekening van de totale inkomsten voor 2024 de richtbedragen voor de verschillende diensten. Het gaat bij deze richtbedragen om een verdeling van de inkomsten tussen de verschillende domeinen transportdienst, PAV en EAV. Het verschuiven van inkomsten (en daarmee kruissubsidiëring) wordt tegengegaan doordat maar beperkt (max. één procent) van de richtbedragen mag worden afgeweken.
78. Daarnaast vereist de ACM vanuit het principe van kostenoriëntatie dat de regionale netbeheerder een kostenonderbouwing aanlevert voor tariefmutaties die meer dan vier procentpunt afwijken van de gemiddelde verwachte tariefmutatie. De gemiddelde verwachte tariefmutatie, die per groep van tariefcategorieën kan verschillen, wordt gebaseerd op de toepassing van de x-factor en de cumulatieve effecten van correcties op de tarieven van 2022. Uit de kostenonderbouwing moet blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor het voorgestelde tarief tot een meer kostengeoriënteerd tarief te komen. De ACM verzoekt in ieder geval om een kostenonderbouwing bij afwijkingen van meer dan vier procentpunt (positief of negatief) ten opzichte van de verwachte tariefmutatie.
79. Tenslotte toetst de ACM of de EAV en de PAV behorende bij dezelfde aansluitcategorie in een logische verhouding tot elkaar staan. De PAV bestaat grofweg uit twee onderdelen; een deel ter dekking van de vervangingskosten van de aansluiting en een deel ter dekking van de kosten voor het operationeel houden van een storingsdienst. De ACM concludeert hieruit dat de kosten die ten grondslag liggen aan de PAV logischerwijs gerelateerd zijn aan de kosten voortvloeiende uit de EAV en dat dit ook in de tarieven terug te zien moet zijn.
80. Als het voorstel voldoet aan de richtlijnen, stelt de ACM de tarieven vast conform het voorstel. Als het voorstel daar niet aan voldoet, kan de ACM zelf de hoogte van de tarieven bepalen en deze vaststellen. Met inachtneming van voornoemd toetsingskader heeft de ACM de individuele voorstellen getoetst.

5.2 Beoordeling van het voorstel

81. De ACM heeft het voorstel van Liander van 29 september 2023 beoordeeld. Naar de mening van de ACM is dit voorstel in overeenstemming met de vereisten zoals die uit het hiervoor uiteengezette toetsingskader volgen. De ACM heeft de hiermee voorgestelde tarieven verwerkt in het tarievenblad in bijlage 2 van dit besluit.

5.3 Conclusie

82. Gelet op het voorgaande bepaalt de ACM dat de tarieven voor het jaar 2024 zullen worden vastgesteld conform bijlage 2 van dit besluit.

6. Dictum

83. Op grond van artikel 81c, eerste van de Gaswet stelt de Autoriteit Consument en Markt de transport- en aansluittarieven voor het jaar 2024, die Liander N.V. ten hoogste in rekening mag brengen, vast overeenkomstig bijlage 2.
84. Van dit besluit zal de Autoriteit Consument en Markt mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal zij dit besluit publiceren op haar website (www.acm.nl) en ter inzage leggen ten kantore van de Autoriteit Consument en Markt. Daarnaast is Liander N.V. verplicht om een exemplaar ter inzage te leggen in ieder van haar vestigingen.
85. De tarieven treden in werking op 1 januari 2024.

Den Haag,
Datum: 24 november 2023

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.

dr. B.L.K. Vroomen
Plaatsvervangend Directeur Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2024

De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Berekening totale inkomsten 2024 regionaal netbeheer gas” gepubliceerd met daarin de berekening van de totale inkomsten voor het jaar 2024. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage van dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2024

De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Tarievenblad Liander Gas 2024” gepubliceerd met daarin de vastgestelde tarieven voor het jaar 2024. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage van dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 3 – Relevante wettelijke bepalingen

Gaswet

Artikel 81a

1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 81b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 81, eerste lid, vast:
 - a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,
 - b. de kwaliteitsterm, en
 - c. het rekvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld.
2. De Autoriteit Consument en Markt kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekvolume gedurende de in dat lid bedoelde periode wijzigen.
3. Indien een besluit op grond van artikel 81, eerste lid, bij een onherroepelijke rechterlijke uitspraak vernietigd is of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar herroepen is, herziet de Autoriteit Consument en Markt de in het eerste lid vermelde besluiten met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode.

Artikel 81b

1. Iedere netbeheerder die het transport van gas verricht dat bestemd is voor levering aan afnemers zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor het transport van gas aan die afnemers en de dat transport ondersteunende diensten, en voor de taken bedoeld in de artikelen 1i en 10b met inachtneming van:
 - a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken, behalve voor zover bij ministeriële regeling als bedoeld in artikel 12 voor de in artikel 12a, onderdeel c, genoemde dienst voor het verzorgen van een aansluiting, een andere kostentoerekening aan tariefdragers betreffende die dienst is toegestaan of voorgeschreven,
 - b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 12f of 12g,
 - c. het bepaalde bij of krachtens artikel 81a,
 - d. de formule

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100}\right) TI_{t-1}$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven uit het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t-1 en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft en

- e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 39e, voor zover deze kosten doelmatig zijn;
 - f. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij en krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn;
 - g. de geschatte kosten voor de uitvoering van artikel 1i, voor zover deze kosten doelmatig zijn en niet op grond van artikel 82a in rekening zijn gebracht via een tarief;
 - h. de geschatte kosten voor de uitvoering van artikel 10b, voor zover deze kosten doelmatig zijn en niet op grond van artikel 82b in rekening zijn gebracht via een tarief.
2. De Autoriteit Consument en Markt stelt een beleidsregel vast betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onder e en f.
 3. De Autoriteit Consument en Markt kan een beleidsregel vaststellen betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onderdelen g en h.

Artikel 81c

1. De Autoriteit Consument en Markt stelt met betrekking tot het transport van gas dat bestemd is voor levering aan afnemers voor iedere netbeheerder de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor de onderscheiden tariefdragers en die deze ten hoogste mag berekenen voor het transport van dat gas en de dat transport ondersteunende diensten, alsmede de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting, jaarlijks vast. Bij het vaststellen van de tarieven betreft de Autoriteit Consument en Markt, in afwijking van de artikelen 81, eerste lid, en 81a, eerste lid, de geschatte kosten voor de uitvoering van wettelijke taken waarmee bij de vaststelling van een besluit als bedoeld in artikel 81, eerste lid, geen rekening is gehouden, voor zover deze kosten doelmatig zijn.
2. De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in het jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:
 - a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van de artikel 6:19 of 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;
 - b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, indien zij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;
 - c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijk gegevens daarvan afwijken;
 - d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt.
3. Indien het voorstel niet binnen de termijn, bedoeld in artikel 81b, eerste lid, aan de Autoriteit Consument en Markt is gezonden, stelt deze de tarieven voor de desbetreffende netbeheerder uit eigen beweging vast met inachtneming van artikel 81b.
4. Indien de totale inkomsten aan het begin van de periode, bedoeld in artikel 81, eerste lid, niet in overeenstemming zijn met het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is, kan de Autoriteit Consument en Markt bij de toepassing van de formule, genoemd in artikel 81b, eerste lid, onderdeel d, in plaats van TIt-1, de totale inkomsten vaststellen op

het efficiënte kostenniveau, inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is.

5. Indien een besluit op grond van artikel 81, eerste lid, of 81a, eerste lid, bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen, herberekent de Autoriteit Consument en Markt de tarieven, bedoeld in het eerste lid, met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode onderscheidenlijk gecorrigeerde doelmatigheidskorting, kwaliteitsterm of rekenvolume, en verdisconteert zij de uitkomsten van deze herberekening in de eerstvolgende op grond van het eerste lid vast te stellen tarieven. Daarbij worden deze herberekening en de wijze waarop de uitkomsten daarvan in de tarieven zijn verdisconteerd separaat weergegeven.